

**PRZESŁUCHANIA PRZED PARLAMENTEM
EUROPEJSKIM**

**ODPOWIEDZI NA ZAWARTE W KWESTIONARIUSZU
PYTANIA DO DESYGNOWANEGO KOMISARZA**

Pana Janez POTOČNIK

Nauka i badania

Część B – Pytania szczegółowe

BADANIA

1. Jakie kroki zamierza podjąć Komisja w celu zapewnienia odpowiedniego poszanowania opinii Parlamentu przed sformulowaniem wniosków dotyczących Siódmego Programu Ramowego RTD (FP7)?

Komisja przedstawiła pogląd na temat następnego Programu Ramowego w swoim Komunikacie z dnia 16 czerwca 2004 roku ("Nauka i Technologia, podstawą przyszłości Europy"). Najważniejszym celem niniejszego Komunikatu jest dopuszczenie oparcia wniosków Komisji na gruntownej debacie politycznej w ramach instytucji. Oczywiście, opinie i oczekiwania Parlamentu dotyczące Siódmego Programu Ramowego będą bardzo istotne dla Komisji. Z wielką dokładnością będę analizował opinie Parlamentu i będę starał się, o ile będzie to możliwe, je uwzględnić.

Bardzo bym pragnął przeprowadzić osobiście dyskusje na temat wszelkich kwestii związanych z Programem Ramowym z członkami Komisja Przemysłu, Badań Naukowych i Energii, jak również z członkami danych komisji Parlamentu. Uważam, że możemy być naturalnymi sojusznikami i będę zadowolony, gdy Parlament udzieli swojego wsparcia w negocjacjach Siódmego Programu Ramowego.

Jestem również gotowy poszukiwać innych sposobów zwiększenia kontaktów z Parlamentem w szczytowej fazie przygotowań Siódmego Programu Ramowego. Przykładowo, mogłoby zostać organizowane seminarium, które byłoby dodatkowym bodźcem dla prac przygotowawczych Komisji.

Czy w związku z możliwym sprzeciwem Państw Członkowskich Komisja poprze propozycje Parlamentu dotyczącą budżetu FP7 w wysokości 30 mld euro?

Zarówno wniosek Komisji dotyczący budżetu na następne siedem lat, jak jej czerwcowy komunikat w sprawie Nauki i Technologii przewiduje podwojenie obecnych wydatków na badania. Z jakiego powodu? W ramach Agendy Lizbońskiej, pragniemy uczynić z Europy najbardziej konkurencyjną i dynamiczną, opartą na wiedzy gospodarkę na świecie.

Badania i technologia są w sercu tej ambitnej strategii. Rozwijając badania i naszą wiedzę, możemy zapewnić stały wzrost gospodarczy oraz utworzenie nowych i lepszych miejsc pracy dla obywateli europejskich. Przyszłe miejsca pracy zależą od dzisiejszych inwestycji na badania. UE jest tego świadoma. Sama ustanowiła sobie ambitny cel, że 3% jej PKB powinno być przeznaczony na naukę i badania. W celu ułatwienia osiągnięcia tego celu, powinniśmy podwoić obecny budżet UE na badania. Niniejsze jest niezbędne z kilku powodów:

- znacznego zwiększenie złożoności badań i związanych z tym wydatków;
- silnej „wartości dodanej” badań na poziomie UE („masa krytyczna” potrzebna do rozwoju wiedzy w kluczowych obszarach badań; naukowa i techniczna doskonałość na skutek konkurencji; strukturalny wpływ na badania w Europie);
- wpływu odkryć UE na prywatne inwestycje w jej ramach, przykładowo utworzenie centrów doskonałości;
- potrzeby wzmocnienia wsparcia UE dla nowych obszarów, gdzie potrzeba działań UE jest ogromna.

Podwojenie budżetu Unii na badania spowoduje utworzenie ogólnej kwoty nawet wyższej od tej wnioskowanej przez Parlament Europejski. Jestem zdecydowany, aby bronić tego wniosku i oczekiuję wsparcia Parlamentu w tym zakresie.

Czy jest Pan gotów zdecydowanie poprzeć stanowisko europejskie w trwających negocjacjach w sprawie ITER, oraz zrobić wszystko co leży w Pana możliwościach, aby chronić pozycję lidera jaką zajmuje Europa w badaniach nad reakcją syntezy jądrowej (fuzji jądrowej)?

Tak, jestem zdecydowany to zrobić. Od samego początku międzynarodowych negocjacji w sprawie projektu ITER dotyczącego badań nad reakcją syntezy jądrowej Komisja twardo broniła pozycji Europy. Komisja przedstawiła bezsporne korzyści wynikające z położenia ITER w Europie, w Cadarache i zyskała poparcie kilku pozostałych partnerów projektu.

Zamierzam w pełni kontynuować politykę, którą Komisja prowadzi do tej pory. Utworzenie ITER w Europie będzie najlepszym sposobem zapewnienia powodzenia projektu. W tym samym czasie, przyczyni się ono do utrzymania pozycji lidera Unii w badaniach nad reakcją syntezy jądrowej, co zamierzam stanowczo popierać.

Podkreślając wagę dla nauki i dla ludzkości oraz jego znaczenie polityczne i ogromne implikacje zarówno na budżet UE jak i na budżety krajowe, dużym niepowodzeniem byłby brak porozumienia z wszystkimi naszymi partnerami w sprawie miejsca położenia ITER. Zamierzam nawiązać bliskie kontakty z wszystkimi naszymi partnerami, tak szybko jak to będzie możliwe, aby uzgodnić z nimi jak posunąć projekt naprzód.

2 Po trzech spotkaniach w sprawie podjęcia decyzji co do ITER, międzynarodowi partnerzy biorący udział w projekcie nadal nie osiągnęli porozumienia co do jego miejsca położenia. Jakie inicjatywy, Pana zdaniem, uczyniłyby możliwym osiągnięcie porozumienia i wybór europejskiej kandydatury, Cadarache?

Budowa ITER w Cadarache jest istotna nie tylko dla europejskich badań. Cadarache jest również najlepszym położeniem w porównaniach międzynarodowych, bazujących na obiektywnych kryteriach. Z tych dwóch powodów, naszym pierwszym celem musi być zapewnienie porozumienia w sprawie Cadarache.

Od początku 2004 roku Komisja pracowała z jej międzynarodowymi partnerami aby sformułować „szersze podejście” wykorzystywania reakcji syntezy jądrowej, uwzględniając działalność w tym zakresie, inną niż zbudowanie ITER.

W sytuacji, gdy to nie przyniesie rezultatu, Unia może rozważyć rozpoczęcie budowy ITER w Cadarache w międzynarodowych ramach z tymi jej partnerami, którzy wyrażą chęć uczestniczenia w projekcie, w nadziei że pozostali partnerzy przyłączą się do projektu w późniejszym etapie. Ale to może być jedynie ostatecznym środkiem. Dołożę wszelkich starań, aby miejsce położenia zostało uzgodnione z wszystkimi naszymi partnerami.

Jakie proponuje Pan podjąć działania, aby wspierać kolejne etapy rozwoju projektu ITER?

Musimy już przygotowywać następujące etapy: rozwój materiałów odpornych na promieniowanie, przy pomocy specjalnych testów instalacji; rozwój systemów wytwarzających paliwo termojądrowe (tryt); oraz podejmowanie obecnych wysiłków, aby udoskonalić koncepcje utrzymania plazmy i szkolenia na temat społeczno - ekonomicznych aspektów energii syntezy jądrowej (bezpieczeństwo, „przyzwolenie” oraz rentowność) aby strategia zorientowana na budowę reaktora była pomyślna, zarówno we wspieraniu budowy ITER oraz jako uzupełnienie do tego projektu.

Aspekty te zostaną objęte zasadniczym „programem towarzyszącym ITER”, którego część może zostać przeprowadzona w międzynarodowych ramach na zasadzie szerszego podejścia, które przedstawiłem powyżej. Mam zamiar przeprowadzić głębszą dyskusję dotyczącą programu towarzyszącego ze wszystkimi naszymi międzynarodowymi partnerami, aby zobaczyć jaki jest możliwy postęp.

Jaką widzi Pan przyszłość dla fuzji magnetycznej w programach badawczych Unii Europejskiej i polityce energetycznej?

Jeśli mamy zapewnić dostawy energii dla Europy i całej planety w drodze przyjaznej środowisku naturalnemu, musimy wykorzystać wszelkie technologie wytwarzające energię. Uważam, że wśród nich zamknięta fuzja magnetyczna, od czasu gdy została opanowana na poziomie technicznym i handlowym, ma potencjał odegrania długoterminowo istotnej roli w produkcji i elektryczności.

Dlatego też badania w tym obszarze powinny nadal zajmować wysoką pozycję w polityce badań UE. Obok wspierania badań przeprowadzanych w międzynarodowym kontekście, będzie stanowić środek wsparcia szkoleń wymaganych wyspecjalizowanych zasobów ludzkich, jak również będzie wzmacniać świadomość w przemyśle, która odegra główną rolę w późniejszych fazach rozwoju technologii fuzji.

3. Czy w związku z poziomem uproszczenia procedur administracyjnych i regulacyjnych, osiągniętym przy wprowadzeniu FP6, wprowadzenie FP7 wymagać będzie rewizji uregulowań finansowych?

Komisja w swoim komunikacie z dnia 16 czerwca zobowiązała się przeprowadzić rewizję i uprościć finansowe i administracyjne uregulowania dotyczące programu badań Unii. Sam przywiązuję dużą wagę do jasnych i uproszczonych regulacji, które umożliwią szybkie i przejrzyste jego wprowadzenie.

Jestem całkowicie świadomy złożoności oraz oczywistych sprzeczności naszych celów. Jednakże, w sytuacji zatwierdzenia mnie na stanowisku Komisarza, będzie dla mnie priorytetem uproszczone, szybsze oraz bardziej przejrzyste wprowadzenie Programu Ramowego. Niniejsze będzie z korzyścią zarówno dla ostatecznych użytkowników jak i podatników. Uważam, że przeznaczenie wydawanych pieniędzy jest co najmniej tak samo ważne jak wysokość wydawanej kwoty.

Będę otwarty na współpracę z Parlamentem Europejskim przeprowadzając rewizję uregulowań administracyjnych i finansowych. Będę również przeprowadzał konsultacje z użytkownikami programu i rozważał najlepsze praktyki wśród najważniejszych podmiotów na świecie. Wynik tych działań znajdzie wyraz we wnioskach Komisji dotyczących następnego Programu Ramowego i zasad uczestnictwa. Zależnie od naszej oceny, nie powstrzymam się od wnioskowania przeprowadzenia zasadniczej rewizji postanowień regulujących zarządzanie funduszami UE, w sytuacji gdy będzie to konieczne do osiągnięcia naszych celów. Niezależnie od wybranej przez nas drogi, liczę na wsparcie Parlamentu w realizacji zasadniczych założeń uregulowań i procedur.

Jakie kroki podejmie Komisja, aby zapewnić, że odpowiednia uwaga zostanie przyznana cząstkowej ocenie nowych instrumentów przeprowadzonej przez panel ekspertów wysokiego szczebla, któremu przewodniczy Ramon Marimon?

W dniu 27 sierpnia Komisja przyjęła komunikat w odpowiedzi na poczynione obserwacje w sprawozdaniu Marimona. Osobiście byłem pod wrażeniem nie tylko strony jakościowej tego sprawozdania, ale również wagi jego ustaleń i zaleceń. Jestem zdeterminowany, aby przyjąć wszystkie niezbędne zmiany. Budującym jest fakt, że większość zaleceń jest identyczna lub podobna do własnych ustaleń Komisji, z których część była już przedmiotem środków korygujących, aby umożliwić elastyczne i bardziej przyjazne dla użytkowników wprowadzenie Szóstego Programu Ramowego.

Niniejsze zalecenia uważam za priorytetowe:

- uproszczenie obowiązujących uregulowań administracyjnych i finansowych,
- dostosowanie instrumentów do wschodzących grup i innowacyjnych spółek,
- uelastycznienie instrumentów dla mniejszych podmiotów, w szczególności dla średnich i małych przedsiębiorstw i grup badawczych z nowych Państw Członkowskich

oraz

- wzmocnienie koordynacji i uzupełniającego charakteru funduszy na badania w stosunku do pozostałych źródeł finansowania, w szczególności z funduszami strukturalnymi.

Zmiany wynikające z zaleceń, które mogą zostać przeprowadzone na mocy obecnych ram prawnych zostaną bezzwłocznie wprowadzone. Te które wymagają rewizji prawa zostaną wprowadzone w drodze odpowiednich wniosków do Siódmego Programu Ramowego.

Jakie środki pomocy dla mniejszych/słabszych jednostek/zespołów badawczych (głównie, ale nie tylko, dla małych i nowych Państw Członkowskich i krajów kandydujących) zaproponowałby Pan w ramach FP7?

Celem programów badań Unii jest stworzenie europejskiego systemu badań, który umożliwi Unii pełne wykorzystanie swojego potencjału w tym zakresie, wspieranie i stymulowanie doskonałości oraz powstanie ogólnych standardów badań europejskich udostępniając zespołom badawczym z każdego Państwa Członkowskiego środki do zwiększenia skuteczności i dążenia do doskonałości.

Z tego powodu musi zostać ustanowiona równowaga między systemami finansowania wprowadzonymi Szóstym Programem Ramowym, siecią doskonałości i zintegrowanymi projektami a metodami wsparcia stosowanymi już przez dłuższy czas. Te metody wsparcia bardziej pasują, w każdym razie wstępnie, do potrzeb mniejszych zespołów badawczych.

W komunikacie z dnia 16 czerwca, Komisja zauważyła że niedoświadczone zespoły i słabsze instytucje, które uczestniczą w projektach mniejszej skali we współpracy z doskonałymi laboratoriami z innych krajów, mogą odnosić korzyści z takiej współpracy i stać się uczestnikami większych i bardziej złożonych projektów.

Moim zdaniem niezbędne jest zrównoważenie projektów na dużą skalę i tych na mniejszą. Dołożę wszelkich starań, aby ta równowaga była przestrzegana w Siódmym Programie Ramowym.

Rozważamy również wprowadzenie niektórych szczególnych inicjatyw w następnym Programie Ramowym w celu wspierania doskonałości w tych regionach Unii, gdzie istnieje doskonałość, ale jest niedostatecznie rozwinięta. Uważam, że niniejszy pomysł musi zostać zastosowany. Musimy dokładnie zobaczyć jakie konkretnie formy może on przyjąć, ale może zawierać silne związki z pozostałymi systemami finansowania UE, takimi jak fundusze strukturalne. Chciałbym poznać pogląd Parlamentu w tej kwestii.

Czy opowiada się Pan za zarządzaniem zewnętrznym (externalised management), a jeśli tak, to w jakich dziedzinach?

Istnieją poważne powody, aby Komisja prowadziła kontrolę zarządzania programem. W szczególności jest to:

- konieczność pozostania w kontakcie z rzeczywistością badań, niezbędnego do stworzenia dobrych polityk badań;

- związek programów badań UE z większością celów polityki UE;
- oraz odpowiedzialność Komisji przed Parlamentem Europejskim i Trybunałem Obrachunkowym.

Niemniej jednak, sensowne jest również oddelegowanie pewnego zakresu zarządzania samym uczestnikom programu lub zewnętrznym strukturom. Niniejsze pomoże Komisji skoncentrować swoją uwagę na rdzennej działalności tworzenia polityki oraz monitorowania nauki. Z tego powodu popieram czerwcowy komunikat Komisji, który proponuje, na przykład że:

- infrastruktura badań lub duże projekty technologiczne mogłyby być zarządzane ze wsparciem uczestników projektu;
- zarządzanie działaniami w skład których wchodzi wiele małych operacji finansowych dla dużej grupy odbiorców, przykładowo w przypadku wspierania badaczy i poszczególnych zespołów badawczych, może zostać oddelegowane zewnętrznym strukturom na mocy jasnych i przejrzystych zasad;
- zawodowi operatorzy, z poza departamentów Komisji, mogą brać w wysokim stopniu udział w zarządzaniu wyłącznie wykonawczych aspektów administracyjnych i finansowych, w związku z ponadnarodową współpracą w programach badań.

Czy Komisja opowiada się za wprowadzeniem specjalnych ram prawnych przy powołaniu Europejskiej Rady Badawczej (European Research Council)?

W swoim czerwcowym komunikacie Komisja zostawiła otwartą kwestię dotyczącą ram prawnych dla działalności wspierającej projekty przez poszczególne (podstawowe) zespoły badawcze konkurujące na poziomie Europy, która może być przeprowadzona w związku z przyszłą „Europejską Radą Badawczą”.

Istnieje kilka opcji dla ram prawnych „Europejskiej Rady Badawczej”. Komisja oświadczyła, że jedną opcją będzie agencja wykonawcza, inną agencja unijna zwykłego typu, bądź posiadająca specjalną strukturę, taka jak fundacja. Każda opcja będzie opierać się na następujących trzech zasadach: *nadzór środowiska naukowego, polityczna i finansowa odpowiedzialność Komisji i wspólnotowy charakter*. Z tego powodu prace są już w toku, aby ustalić najbardziej odpowiednie ramy działań przeprowadzonych przez przyszłą „Europejską Radą Badawczą”.

Dla mnie cel jest oczywisty: projekt zaproponowany i kierowany przez badaczy z ich własnej inicjatywy, z przedmiotem przez nich wybranym, bardzo skutecznie finansowany z dużą niezależnością operacyjną. Jednakże, przed podjęciem jakiegokolwiek decyzji dotyczącej najlepszego sposobu osiągnięcia tych celów, chciałbym zapoznać się z opiniami wszystkich osób zaangażowanych w niniejszy proces, zarówno po stronie instytucji - w szczególności Parlamentu - jak użytkowników. Jedynie w taki sposób decyzja może zostać podjęta.

4. Czy Komisja zagwarantuje, że z chwilą zdefiniowania działalności i metod pracy Europejskiej Agencji Uzbrojenia, Badań i Zdolności Militarnych (European Armaments, Research and Military Capabilities Agency) dojdzie do konsultacji z Parlamentem?

Komisja uważa, że ustanowienie Agencji jest ważnym krokiem w kierunku wzmocnienia zdolności obronnych we wspieraniu ESDP (Europejska Polityka Bezpieczeństwa i Obrony). Jednakże, za niniejszą kwestię w pełni odpowiedzialne są Państwa Członkowskie i Wysoki Przedstawiciel ds. Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa. Naszym celem jest w pełni wykorzystanie potencjału współdziałania między działalnością Agencji a działalnością Komisji.

Wierzę, że Komisarz, który będzie odpowiedzialny za stosunki z Agencją ustanowi skuteczną platformę współpracy z Agencją z Parlamentem Europejskim, tak aby praca Agencji przyczyniała się lub uzupełniała inicjatywy Wspólnoty.

Jaki powinien być Pana zdaniem zakres działań Europejskiego Programu Badań nad Obronnością (European Security Research Programme) i jaki powinien być jego roczny budżet?

Obronność jest na szczycie naszej politycznej agendy, zarówno w kontekście UE jak i polityki światowej. Dlatego też uważam, że UE musi wzmocnić swoje podejście do badań dotyczących obronności.

Wniosek Europejskiego Programu Badań nad Obronnością, który Komisja przyjęła 7 września, jest pierwszym krokiem w tym kierunku. Komunikat Komisji definiuje następne kroki, aby objąć Europejski Program Badań nad Obronnością przyszłym Siódmym Programem Ramowym, przeprowadzić konsultacje z wszystkimi zainteresowanymi niniejszym procesem via „Gremium Doradcze Europejskiego Programu Badań”, które ma zostać utworzone w bieżącym roku oraz utworzenie oprawy instytucjonalnej, która uwzględni wszelkie zmiany w zakresie CFSP oraz ESDP.

Uważam, że głównymi obszarami działalności przyszłego Europejskiego Programu Badań nad Obronnością powinny być: nadzór granic, ochrona i obrona systemów sieciowych, walka z terroryzmem, zarządzania kryzysami oraz interoperacyjność systemów integracyjnych. To są nasze priorytety i odpowiednie środki muszą zostać zapewnione w przyszłym Programie Ramowym. Proponuje się roczny budżet wysokości 1 miliarda euro. Wymagania są różnorodne i budżet ESRP powinien być wystarczająco duży, aby masa krytyczna dostępnych środków była wystarczająca do współpracy naukowców i użytkowników na poziomie Europy.